

Preferansevalgssystem

Enkelt for velgeren – komplisert opptelling. Elektronisk valg- og opptellingssystem.

Preferansevalg er enkelt for den som skal velge. Han eller hun setter opp alle de kandidatene vedkommende ønsker å stemme på i rangert (nummerert) rekkefølge. Det er imidlertid en relativt komplisert metode for opptelling som innebærer overføring av stemmer.

Uninett har utviklet et datasystem for opptelling av stemmer som OsloMet benytter. Systemet har vært i bruk ved UiO i årevis og tar høyde for lovmessige krav til kjønns sammensetning mm.

Stemmene som overføres er:

- overskuddsstemmene til kandidater som får flere stemmer enn nødvendig for å bli valgt og
- stemmene til de kandidatene som får for få stemmer til å bli valgt.

Overføringen gjør at stemmene ikke kastes bort. Det er ikke bortkastet å stemme på en kandidat som antageligvis vil få langt flere stemmer enn hva som trengs, ettersom overskuddet vil gå til neste kandidat. Det er heller ikke bortkastet å stemme på en sjanseløs kandidat, da stemmen vil gå til nestemann når det er klart at kandidaten ikke kan velges.

Denne overføringen gjør også at de som velges har en forholdsmessig stor oppslutning.

Hvordan stemme

Det stemmes via et digitalt system. Først fjerner du de kandidater du ikke ønsker å stemme på. De resterende kandidater, så mange eller så få du ønsker, settes så i prioritert rekkefølge. Deretter settes 1 for den kandidaten du helst foretrekker, 2 for den du foretrekker når den du helst foretrekker er ute av spillet, og så videre.

Eksempel: Valget har kandidatene A, B, C, D og E. Du ønsker ikke å stemme på C og E, så du stryker disse. Av de gjenstående, A, B og D, foretrekker du B. Av de andre to kandidatene, foretrekker du A foran D. Dine stemmer er da 2–A, 1–B og 3–D, mens C og E ikke blir prioritert.

Fremgangsmåten vil bli forklart i den digitale stemmeseddelen.

Opptellingen

Dette er en forenklet fremstilling av opptellingsprosessen.

Alle tall avrundes oppover til to desimaler.

Eventuelle blanke stemmer fjernes først.

Dersom det er flere velgergrupper i bildet, settes det en vekt på stemmesedlene slik at summen av stemmene for medlemmene av gruppens manntallsliste er gruppens innflytelse.

Valgtallet (engelsk: quota) finnes ved å ta summen av stemmenes vekt, og dele denne på antall plasser pluss én (to hvis én person skal velges, tre hvis to skal velges ...). Valgtallet er den samlede stemmevekten en kandidat må få for å bli valgt.

Stemmesedlene telles så slik at stemmen gis til kandidatene på sedlenes førsteplass. Dersom noen har oppnådd valgtallet, velges disse. Ellers strykes den minst populære kandidaten, og dennes stemmesedler overføres til nestemann på listen.

Når noen er valgt, kan stemmer overføres til neste person på stemmesedlene. Dette gjøres ved å finne overskuddet, som er kandidatens stemmevekt minus valgtallet. Stemmesedlene overføres med samlet vekt lik dette overskuddet.

Kilder

https://en.wikipedia.org/wiki/Single_transferable_vote

